

การดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กรณีศึกษา การบริหารการจัดการศูนย์ศึกษา
พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร¹

Social operations of the Educational Welfare Department. Case study:
Management of the Sunday Buddhist Study Center. Wat Suthat Thepwararam
Bangkok

พระมหานพรัตน์ สุริยะวงศ์²

ดร. ศิริรักษ์ นิต์ศน์เอก³

ผศ. วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาคำนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กรณีศึกษา การบริหารการจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานครวัตถุประสงค์ของการวิจัย1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา3. เพื่อเสนอแนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานครการศึกษาคำนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและ การวิจัยเอกสารประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน และนักเรียน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน พบว่า การบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ที่มีการวางแผนการศึกษาในระดับช่วงชั้นต่างๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความเหมาะสมแก่ช่วงชั้นนั้น ๆ

1.บทความเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กรณีศึกษา การบริหารการจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

2.นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3.อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

4.ประธานกรรมการการสอบค้นคว้าอิสระ

การวางแผนการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์โดยมีการวางหลักสูตรให้แต่ชั้นเรียนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่ได้ตั้งไว้และมีหลักสูตรในการดำเนินการสอนโดยให้มีการเรียนที่เหมาะสมในระดับชั้นต่างๆ มีการเรียนการสอนจากพระภิกษุที่มีความรู้ในเรื่องพระพุทธศาสนา การจัดการเรียนการสอนเป็นการเปิดการเรียนรู้ในวันอาทิตย์ มีการให้ความรู้ในด้านต่างๆ ด้านวิชาการและด้านศิลปะแขนงต่างๆ

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาได้ว่าปัญหาในรูปแบบการสอนการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นวิชาพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องละเอียดซับซ้อนมีความยากทำให้เกิดความเบื่อของเด็กได้ง่าย พระอาจารย์ผู้ไม่มีความรู้ในการจัดการเด็กที่มีความสนใจในตัวและสมาธิสั้นในการสอนไม่มีความสนใจในตัววิชาการหลักสูตรที่มีความวิชาการหลายๆ ปีใช้หลักสูตรเหมือนเดิม

แนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร ได้ว่า ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนให้มีการทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยจึงต้องสร้างแรงดึงดูด แรงจูงใจให้เด็กนักเรียนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีความสนใจมากขึ้นในยุคที่สังคมมีความอันตรายให้รู้ทันเหตุการณ์ มีแนวทางการคิดที่ดีมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต

Abstract

This study is a study of the social operations of the Educational Welfare Department, a case study of the management of the Sunday Buddhist Study Center. Wat Suthat Thepwararam Bangkok Research objectives

1. To study the management of Sunday Buddhist education. Wat Suthat Thepwararam Bangkok
2. To study problems and obstacles in the operation of the Sunday Buddhism Center Wat Suthat Thepwararam Bangkok In the specific case of Buddhism
3. To propose teaching guidelines for specific cases of Buddhism in order to ensure the sustainability of the Sunday Buddhism Study Center. Wat Suthat Thepwararam Bangkok

This study is a research using qualitative research methods (Qualitative Research), data collection methods, in-depth interviews and Research documents the population and sample for this study, the researcher has a population and a sample. The research population is as follows: administrators, teachers, and students of the Sunday Buddhism Study Center. Wat Suthat Thepwararam Bangkok, 12 people It was found that the management of the Sunday Buddhist Study Center at Suthat Thepwararam Temple Bangkok It is a center for studying Buddhism on Sundays. that has educational planning at various grade levels From Prathom 2 - Mathayom 3 as appropriate for that grade. Planning Sunday Buddhism education by laying out a curriculum for each class in accordance with the teaching plan that has been set and having a curriculum. In teaching by providing appropriate learning at various levels. There is teaching from monks who are knowledgeable in Buddhism. Teaching and learning is organized on Sunday. There is knowledge in various fields. Academics and various artistic fields

Problems and obstacles in the operation of the Sunday Buddhism Center Wat Suthat Thepwararam Bangkok In the specific case of Buddhism, it can be found that the problems in the teaching format and the transfer of knowledge in Buddhism are subtle. It is complex and difficult, easily causing boredom in children. A monk who has no knowledge in dealing with children who are mischievous and have a short attention span in teaching has no interest in academic courses that have many academics. Year uses the same curriculum. Guidelines for teaching specific cases of Buddhism to ensure the sustainability of the Sunday Buddhism Study Center Wat Suthat Thepwararam Bangkok has said that teaching methods must be changed to be modern in the current globalization era with changing times. Therefore, it must create attraction. The motivation for students to become interested in Buddhism as a way of life is more interesting in an era where society is dangerous in order to be aware of current events. Have a good way of thinking and a reason for living life.

Keywords: Social operations Education Center Management

บทนำ

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านศาสนามีมานานแล้ว โดยมีกรมธรรมการกรมสังฆการี กรมราชบัณฑิตยกรมพระอารามและกรมกัลปนาเป็นเจ้าหน้าที่ในการอุปถัมภ์บำรุงและดำเนินกิจการพระศาสนาและคณะสงฆ์ ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2432 รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้รวมหลายกรมที่เกี่ยวกับงานการพระศาสนาและงานการจัดการศึกษามายู่กรมเดียวกันให้เรียกชื่อว่า กรมธรรมการในปี พ.ศ. 2435 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้งกรมธรรมการเป็นกระทรวงธรรมการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2435

มหาเถรสมาคม คือ องค์การปกครองของคณะสงฆ์ไทยมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 มาตรา 15 ได้ระบุหน้าที่มหาเถรสมาคมไว้ ดังนี้ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รักษาหลักการพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร ควบคุมและส่งเสริมการศาสนาศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายอื่น

ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานของมหาเถรสมาคมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มหาเถรสมาคมจึงได้ประกาศจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามระเบียบของมหาเถรสมาคมว่าด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. 2539 ภายใต้การกำกับดูแลของมหาเถรสมาคมจึงได้แบ่งฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายการปกครอง ฝ่ายศาสนศึกษา ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ ฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา ฝ่ายสาธารณูปการ ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์

กิจกรรมของแต่ละฝ่ายของมหาเถรสมาคมนั้น มีความสำคัญต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา สามารถช่วยเหลือสังคมไทยโดยคณะสงฆ์ เพื่อยกระดับความสุขทั้งทางด้านร่างกายโดยการมอบสิ่งของ วัตถุยังชีพ อาหารและสิ่งอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และทางด้านจิตใจโดยการมอบธรรมะไว้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตในการประกอบสัมมาชีพ เป็นต้น ดังนั้นในบรรดาฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคมนั้น จะเห็นได้ว่าควบคุมในทุกๆ มิติของการดำเนินงานเพื่อพระพุทธศาสนา และมีฝ่ายหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยต่อการดำรงทรวงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนานั้นก็คือฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ อันเป็นฝ่ายที่ทางคณะสงฆ์นั้นได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะการศึกษานั้น เป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้ ดังคำที่ว่า “รากของตึกคืออิฐ รากของชีวิตคือการศึกษา” ด้วยภาษิตดังกล่าว ทางคณะสงฆ์จึงได้จัดตั้งการศึกษาสงเคราะห์ขึ้นเพื่อสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้แก่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ โดยการขอบรรจุหลักสูตรพระพุทธศาสนาเข้าไว้ในวิชาเรียน แต่กระนั้นก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่ประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเพราะมีเด็กเยาวชน และประชาชนจำนวนมากที่มีความต้องการที่จะศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการจะศึกษาได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทางคณะสงฆ์จึงประสงค์จะเปิดการสอนไว้เป็นแผนกหนึ่งแต่การที่จะเปิดการสอนดังกล่าวนั้นไม่เคยปรากฏมีในประเทศไทย แต่มีในประเทศศรีลังกา ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2496-2500 พระเดชพระคุณพระพิมลธรรม (อาจ) ซึ่งดำรงตำแหน่งกรมการมหาเถรสมาคมและนายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้เดินทางไปดูงานการจัดระบบการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแก่เด็กและเยาวชนในวันอาทิตย์ ที่ประเทศศรีลังกา เพราะการสอนนั้นได้รับผลตอบรับประสบความสำเร็จในการสอนเป็นอย่างดีเยี่ยม เมื่อท่านเดินทางกลับมายังประเทศไทยแล้วจึงมีดำริกับพระคณาจารย์ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และพระนักศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศไทย ณ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นแห่งแรก เมื่อวันที่ 13 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2501 การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์นั้น ด้วยเล็งเห็นว่า เพราะเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้นมีความใฝ่ใจในการศึกษาวิชา

การสอนที่มุ่งเน้นการสอนด้านพระพุทธศาสนา คือวิชาพระพุทธประวัติและวิชาธรรมะ เมื่อเปิดการสอนไปได้สัก ระยะเวลาหนึ่ง กาลเวลาเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ปรากฏว่าการสอนเพียงแค่วิชาพระพุทธศาสนาและวิชาธรรมะนั้น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เกิดความง่วงในระหว่างเรียน เพราะวิชาที่มีเพียงเนื้อหาธรรมะอย่างเดียวนั้น เป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย จึงทำให้คณะผู้บริหารของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ให้ทันสมัยขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน จึงได้จัดหลักสูตรใหม่ ดังนี้ วิชาพุทธศาสนา และศาสนาเปรียบเทียบ วิชาภาษาต่างประเทศ และวิชาคณิตศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี มารยาทไทย นาฏศิลป์ ดนตรีไทย วาทยศิลป์ และยังเพิ่มการทำกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อีก เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมวันสำคัญทางสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมวันสำคัญตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นต้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา ส่งเสริมให้มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา ได้รับการเรียนรู้หลักธรรมะคำสอนแล้วนำไปปฏิบัติ เมื่อเจริญวัยขึ้นจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และจะได้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคมโดยการประกอบสัมมาชีพ สร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ การที่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม เปิดการสอนเช่นนี้ก็เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ สามารถนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้กับวิชาสามัญที่เรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตนศึกษาได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา
3. เพื่อเสนอแนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ ในกรณีในกรณี มีวิธีในการดำเนินงานเพื่อสังคมกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา และการบริหารการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สามารถสืบค้นจาก เอกสาร ตำรา และวิทยานิพนธ์และอื่นๆ

ขอบเขตด้านพื้นที่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านระยะเวลาศึกษานาน พ.ศ. 2566 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กลุ่มครูผู้สอน(พระสงฆ์ในวัดสุทัศนเทพวราราม และนักเรียนในหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กลุ่มครูผู้สอน (พระสงฆ์ในวัดสุทัศนเทพวราราม) และนักเรียนในหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน

คำสำคัญ

การดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การทำงาน, การปฏิบัติงาน, การจัดการงานสงเคราะห์ เพื่อสังคมในด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนให้ดำเนินไปตามแผนการสอนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การทำงานเพื่อสงเคราะห์ประชาชนโดยการร่วมมือของภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ทั่วประเทศซึ่งเป็น 1 ใน 6 ฝ่าย ของการปกครองคณะสงฆ์ตามมติมหาเถรสมาคมโดยใช้ชื่อว่า “การปกครองฝ่ายสาธารณสงเคราะห์”

การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการเรียนการสอนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศนเทพวราราม ที่จะทำให้การเผยแผ่ การอบรม การสอน และกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ศึกษา ฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หมายถึง สถานที่ที่เปิดทำการสอน อบรม เผยแผ่ วิชาพระพุทธศาสนา รวมถึงวิชาอื่นๆ ที่เปิดสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีความสนใจและเข้ารับการศึกษาระบบของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ ณ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร

การดำเนินการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง การดำเนินงานในด้านการบริหารการศึกษาเพื่อให้กิจการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดำเนินไปโดยความเรียบร้อยเหมาะสม ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและกติกาสังฆวัดสุทัศนเทพวราราม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบการบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวรารามกรุงเทพมหานคร
2. ทราบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนา
3. ทราบแนวทางการสอน กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานครแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กร

โฮลท์ (Holt, 1994, หน้า 4 อ้างถึงใน ธงชัย ทองมา, 2557, หน้า 47) กล่าวว่า การจัดการเป็นศาสตร์ของการกระทำสิ่งต่างๆ โดยผ่านการกระทำของบุคลากร ดังนั้นการบริหารจัดการ (Management) หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ (A Set of Functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า (Cost effective)

เฟรดเดอริกดับบลิว, เทเลอร์ (Frederick W. Taylor, 2002 อ้างถึงใน ธงชัย ทองมา, 2557, หน้า 51) กล่าวว่า งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สมคิด บางโม (2548, หน้า 146) กล่าวว่า คุณค่าของการจัดการไว้ว่า การจัดการนั้นมีใช่เป็นการทำงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียว ในภาวะปัจจุบันซึ่งวิทยาการก้าวหน้าประชากรเพิ่มขึ้น การแข่งขันทางธุรกิจมีมากขึ้นเรื่อยๆ การจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้าช่วยมิใช่ใช้ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียว การศึกษาวิชาการจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลัก วิชาการเข้าช่วย มิใช่ใช้ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียว การศึกษาวิชาการจัดการและการบริหารงานโดยใช้หลัก วิชาการมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่าหลายประการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

สมพร เฟื่องจันทร์(2539, หน้า 157) ได้ให้ความหมายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น กระบวนการเป็นผลต่อเนื่อง มาจากขั้นตอนการกำหนดนโยบายการวางแผนในการขับเคลื่อน มีความต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังเป็นกิจกรรมที่มีการกำหนด เป้าหมายไว้ล่วงหน้าว่าต้องการผลสุดท้ายเป็นไปตามแผนในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์

มยุรี อนุমানราชธน (2547, หน้า 208) ได้ให้ความหมายว่า การนำไปนโยบายเป็นแปลงวัตถุประสงค์ที่ได้ไว้ใน นโยบายหรือเป็นคำสั่งจากรัฐบาลและกฎหมายให้เป็นแผนงาน/แนวทาง/โครงการ

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาไว้มีรายละเอียด ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2551, หน้า 21 อ้างถึงใน พิมพ์พร จารุจิตร, 2559, หน้า 45) กล่าวถึง กระบวนการบริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planing) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของ องค์กร และการปฏิบัติเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย

2. การจัดองค์กร (Organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัด องค์กรที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำ ปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์กร จึงหมายถึงการ นำเอาทรัพยากรการบริหารทุก ประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ

3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้ หมายถึง การ อำนาจการ (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการ เป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)

4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานกับแผนที่ได้ กำหนดไว้ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

สาระสำคัญของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม

ประวัติ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2496-2500 สังฆมนตรีว่าการองค์การปกครองและองค์สภานายกมหา จุฬาลงกรณราช วิทยาลัยได้เดินทางไปดูกิจการพระศาสนาที่ประเทศพม่าและศรีลังกาได้เห็นพระสงฆ์ในประเทศเหล่านั้นสอนศีลธรรมให้แก่ เด็กเฉพาะในวันอาทิตย์และได้ผลดีมากท่านจึงได้นำแนวคิดนี้มาเผยแพร่แก่พระเจ้าหน้าที่และพระนิสิตของมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัยและในปี พ.ศ 2501 จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอบรมสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น โดยใช้ชื่อว่า "คณะกรรมการอบรมศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชน" คณะกรรมการได้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 เพื่อ พิจารณาวางแผนแนวทางและหลักสูตรการให้การศึกษาอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนแล้วที่ประชุมจึงได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพิ่มขึ้นชุดหนึ่ง ทำหน้าที่ยกร่างและร่วมกัน พิจารณาหลักสูตรว่าที่ประชุมเห็นชอบแล้วจึงเปิด โรงเรียนพุทธ ศาสนาวันอาทิตย์จึงเริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 มีนักเรียนมาเรียนจำนวน 72 คน โดยจัดสอนร่วมกัน

ไม่แยกเด็กเล็กและเด็กโต (พระมหามงกุฎ เฑาะพมตรี 2526:40-41) จึงนับได้ว่ามาหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยได้กำเนิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แห่งแรกของประเทศไทยซึ่งมีสาเหตุการจัดตั้งแตกต่างจากโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศศรีลังกาและอาจสรุปได้ว่าการจัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศไทยนั้นสืบเนื่องมาจากสภาพสังคมที่มีความเสื่อมทางด้านศีลธรรมของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการจัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์นั้นได้วางวัตถุประสงค์หลักไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักพระพุทธศาสนาตามสมควรแก่วัยของตน
2. เพื่อปกครองศีลธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน
3. เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา
4. เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักบำเพ็ญกุศลสาธารณประโยชน์
5. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา

นโยบายการศึกษาโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

1. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน 2. เสริมสร้างและพัฒนานักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นพุทธบริษัทที่ถูกต้องตามหลักพุทธธรรม 3. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความเป็นประชาธิปไตย มีการนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร 4. เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ให้สิ่งดีงามแก่สังคม 5. เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนให้อนุรักษ์ธรรมชาติ มีความร่วมมือร่วมใจกันในสังคมและมีความเป็นอยู่แบบพอเพียง 6. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดำรงคงความเป็นไทยและรักษาเอกลักษณ์ไทยตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยให้แก่เด็กนักเรียน 7. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีไทย นาฏศิลป์ วาดศิลป์ ตามความสามารถของนักเรียนและการศึกษา (โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรินญา มารศรี และคณะ (2565) การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ผลการศึกษาพบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดและเพื่อนำเสนอแนวทางการจัด การศึกษาของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ซึ่งเป็นการปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ อันเป็นหนึ่งในภารกิจ 6 ด้านของคณะสงฆ์ให้เด่นชัดด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาทางพระพุทธศาสนาแก่เด็กและเยาวชน วัดคือสถาบันทางพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสู่ประชาชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน จึงส่งเสริมให้วัดทั่วประเทศเปิดดำเนินการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มูลนิธิ สมาคม สถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น เพื่อสร้างแหล่งให้การศึกษ อบรม ปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของ ไทยแก่เด็กและเยาวชน

ณัฐรักษ์ พรมราช (2564) การศึกษาเรื่องระบบและกลไกของการจัดการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การให้บริการ สิ่งสนับสนุนการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจเกี่ยวกับการให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 1) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ การให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร 2) ด้านคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีความพึงพอใจในภาพรวมต่อระบบและกลไกสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้การศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ 3) ด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก คือ มีระบบและกลไกในการสั่งการผู้มาให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังมีระบบและกลไกในการควบคุมกำกับดูแลผู้มาให้บริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

รูปแบบของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาข้อมูลเป็นแบบการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอนเพื่อศึกษา การดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กรณีศึกษา การบริหารการจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานครและการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงาน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสังคม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ ต่างๆ

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอน และนักเรียน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 2 คนกลุ่มครูผู้สอน 2 คนนักเรียน 8 คนแบบเจาะจง

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ อายุ ตำแหน่ง

ประเด็นที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการสอนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ศึกษาข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การบรรยายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย บรรยายต่อเนื่องแบบพรรณนาโวหาร (Descriptive) ให้เชื่อมโยงมีเหตุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กรอบแนวคิดในการวิจัย และเพื่อตอบคำถามการวิจัยในเรื่องการดำเนินงานเพื่อสังคมของฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กรณีศึกษา วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร ได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์ศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีการวางแผนการศึกษาในระดับช่วงชั้นต่างๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามความเหมาะสมแก่ช่วงชั้นนั้น ๆ การวางแผนการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ได้มีการวางหลักสูตรให้แต่ชั้นเรียนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่ได้ตั้งไว้และมีหลักสูตรในการดำเนินการสอนโดยให้มีการเรียนที่เหมาะสมในระดับชั้นต่างๆ มีการเรียนการสอนจากพระภิกษุที่มีความรู้ในเรื่องพระพุทธศาสนา การจัดการเรียนการสอนเป็นการเปิดการเรียนในวันอาทิตย์ มีการให้ความรู้ในด้านต่างๆ ด้านวิชาการและด้านศิลปะแขนงต่างๆ และเพื่อเป็นแรงจูงใจจึงได้จัดกิจกรรมในวันสำคัญเช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างความสัมพันธ์กันทั้งในห้องเรียนและเพื่อน ๆ ในศูนย์ ฯ ทำให้เกิดการผูกพันทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตการใช้เวลาในวันหยุดให้เกิดประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาได้ว่าปัญหาในรูปแบบการสอนการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นวิชาพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องละเอียดซับซ้อนมีความยากทำให้เกิดความเบื่อของเด็กได้ง่าย พระอาจารย์ผู้ไม่มีความรู้ในการจัดการเด็กที่มีความสนใจในตัวและสมาธิสั้นในการสอนไม่มีความสนใจในตัววิชาการหลักสูตรที่มีความวิชาการหลายๆ ปีใช้หลักสูตรเหมือนเดิมแต่ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงทุกวันปัญหาทางด้านพระอาจารย์สอนที่หาได้น้อยลง ไม่มีพระอาจารย์สอนที่สามารถสอนเด็กประถมได้น้อยเพราะความควบคุมยากอุปกรณ์ในการสอนไม่เพียงพอการจัดการเรียนก่อนไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงพระอาจารย์ผู้สอนงบประมาณบางครั้งไม่เพียงพอต่อการจัดการไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

แนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร ได้ว่า ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนให้มีการทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยจึงต้องสร้างแรงดึงดูด แรงจูงใจให้เด็กนักเรียนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีความสนใจมากขึ้นในยุคที่สังคมมีความอันตรายให้ได้รับรู้ทันเหตุการณ์ มีแนวทางการคิดที่ดีมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตสร้างมาตรฐานในการเรียนให้สามารถนำไปต่อยอดในการใช้ชีวิตได้ มีการสนับสนุนจากหน่วยรัฐที่มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเด็กให้มีความรู้และความเข้าใจในการใช้ชีวิต ลดปัญหาเด็กที่ติดเกมส์ สมาธิสั้นให้มีสมาธิในการดำเนินชีวิต มีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิต รู้สิ่งที่ผิดและสิ่งที่ถูก สอนในสิ่งที่สามารถนำไปดำเนินชีวิต

อย่างมีสติ ปลุกฝังความคิดที่ให้กับเยาวชนได้ ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้พระอาจารย์เข้าใจในตัวเด็กแต่ละวัย ความสนใจในแต่ละวัย เพิ่มทักษะในการควบคุมหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน

สรุปผลการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการมีสอนในส่วนของวิชาหลัก คือวิชาพระพุทธศาสนา มารยาทไทยและวิชาการคือวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ เป็นแผนการสอนอย่างเป็นรูปแบบมีการจัดการแบบระบบ จิตอาสา เป็นพื้นฐาน คือทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นบุคคลากรหรือผู้ปกครองรวมถึงนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเป็นประจำทุกวันมีการประชุมของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเขามาเรียน เพื่อเป็นส่วนร่วมในการบริหารจัดการและตัดสินใจในการดำเนินการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา การบริหารในการสอนนักเรียนที่มีแผนการสอนที่เป็นหลักสูตรตามนโยบายที่วางไว้ของผู้บริหารหลักสูตรเพื่อวางแผนให้นักเรียนได้รับความรู้ที่มากโดยมีรูปแบบการสอนเป็นระดับชั้นเพื่อจัดเรียงเนื้อหาเพื่อให้เข้ากับวัยของนักเรียนและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจให้กับนักเรียนที่มาเรียนในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดแต่ยังมาเรียน การบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนครอบคลุมในสิ่งที่อยากรู้ การบริหารจัดการทำศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร ทำให้มีความสุขในการเรียน ทันทเหตุการณ์และปรับเปลี่ยนตามสมัยปัจจุบัน การบริหารศูนย์ศึกษาทำให้ได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนต่างโรงเรียนโดยการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดขึ้นแลกเปลี่ยนความรู้สามารถในแต่ละคน การสอนวิชาพระพุทธศาสนาในวันอาทิตย์ทำให้ได้รับความรู้และความสนุกในการได้เรียนกับเพื่อนๆ ต่างโรงเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดการแผนการสอนทำให้ได้รับความคิดคำสอนแนวความคิดในการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาการบริหารจัดการโดยการจัดทำแผนการสอนสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาพบว่าปัญหาทางด้านพระอาจารย์สอนที่หาได้น้อยลง ไม่มีพระอาจารย์สอนที่สามารถสอนเด็กประถมได้ งบประมาณของรัฐบาลที่มีให้ต่อปีไม่เพียงพอต่อการดำเนินการของศูนย์ ดังนั้นวัดจึงต้องคอยสนับสนุนทุก ๆ เดือน สถานที่ที่ไม่เพียงพอต่อนักเรียนเพราะมีสถานที่ที่จำกัดและยังมีการบูรณะที่ต้องดำเนินการอยู่ตลอดปัญหาทางด้านครูสอนที่หาได้น้อยลง ตามที่ทราบในปัจจุบันว่า ประชากรไทยโดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา แต่กลับตรงกันข้ามคนไทยเราโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น (12 - 18 ปีโดยประมาณ) ให้ความสนใจพระพุทธศาสนาอันน้อยลง ดังนั้นปัญหาอุปสรรคของศูนย์ฯคือแม่จะพยายามดำเนินการตามวัตถุประสงค์อย่างดียิ่งก็ตามที่ แต่ยังคงขาดนักเรียนผู้ที่จะมาศึกษาเล่าเรียนอยู่มาก จากสังเกตการณ์ดูก็พบว่าจำนวนผู้มาสมัครเรียนลดลงทุกปีแม้จะมีการประชาสัมพันธ์การสมัครเรียนและสวัสดิการต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน ข้อนี้จึงถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญ หากจำนวนผู้มาสมัครลดลงไปจนถึงขั้นมีนักเรียนน้อยคนหรือไม่มีนักเรียนเลย ศูนย์ฯก็คงดำเนินการกิจการต่อไปได้ลำบาก

เสนอแนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานครพบว่า มีการจัดหลักสูตรที่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันไม่เกิดความน่าเบื่อต่อผู้เรียน มีการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยให้มีคุณภาพ การเพิ่มความรู้ในการสอนให้กับพระ

อาจารย์ผู้สอน การจัดสรรงบประมาณให้เกิดคุณค่าและจัดสถานที่ให้เพียงพอในการสอนอย่างจริงจัง เปลี่ยนแผนการสอน หลักสูตรในการสอนไม่ให้มีวิชาการมากเกินไป ให้มีการทำกิจกรรมการประยุกต์ใช้คำสอนของพระพุทธศาสนาให้ร่วมสมัย ให้มีการสอนแบบออนไลน์เด็กสามารถเปิดดูได้ตลอดเวลาหลักสูตร ควรมีหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรประจำของศูนย์ เหมาะสมกับช่วงวัย มีกิจกรรมระหว่างพระอาจารย์กับนักเรียน มีการเล่านิทานสอนใจหรือชาดกที่สามารถเชื่อมโยงกับธรรมะเพื่อเป็นตัวอย่างกับนักเรียน สถานที่ ควรมีสถานที่รองรับที่เหมาะสมกับการสอน มีห้องเรียนที่เพียงพอ บุคลากร มีพระอาจารย์ที่มีความรู้ เหมาะแก่การสอนนักเรียนในแต่ละชั้น มีความสามารถในการสอนถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมและบูรณาการการสอนวิชาธรรมะให้ทันสมัยกับปัจจุบันต้อง การปรับเปลี่ยนการสอนให้ทันสมัย

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารจัดการมีสอนในส่วนของวิชาหลักคือวิชาพระพุทธศาสนา มารยาท และวิชาการคือวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษเป็นการแผนการสอนอย่างเป็นรูปแบบมีการจัดการแบบระบบ จิตอาสาเป็นพื้นฐานคือทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นบุคลากรหรือผู้ปกครองรวมถึงนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเป็นประจำทุกวัน มีการประชุมของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเพื่อเป็นส่วนร่วมในการบริหารจัดการและตัดสินใจในการดำเนินการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา การบริหารในสอนของนักเรียนที่มีความแผนการสอนแต่เป็นหลักสูตรตามนโยบายที่วางไว้ของผู้บริหารหลักสูตรเพื่อวางแผนให้นักเรียนได้รับความรู้ที่มากโดยมีรูปแบบการสอนเป็นระดับชั้นเพื่อจัดเรียงเนื้อหาเพื่อให้เข้ากับวัยของนักเรียนและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจของนักเรียนที่มาเรียนในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดแต่มาเรียน การบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนครอบคลุมในสิ่งที่อยากรู้การบริหารจัดการทำศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร ทำให้มีความสุขในการเรียนทันเหตุการณ์และปรับเปลี่ยนตามช่วง การบริหารศูนย์ศึกษาทำให้ได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนต่างโรงเรียนโดยการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดขึ้นแลกเปลี่ยนความรู้สามารถในแต่ละคน มีการสอนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์ทำให้ได้รับความรู้และความสนุกในการได้เรียนกับเพื่อนๆต่างโรงเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การจัดการการสอนทำให้ได้รับความคิดคำสอนแนวความคิดในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการโดยการจัดทำแผนการสอนสอดคล้องการดำเนินชีวิตเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและมีเพื่อนๆ เยอะขึ้น การจัดการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้มีสานสัมพันธ์ การบริหารการเรียนการสอนพระพุทธศาสนามีการจัดการเรียนการสอนผ่านพระพุทธศาสนาเกิดเรื่องราว ความคิดใหม่ โดยได้รับความรู้จากพระอาจารย์ได้รับความรู้สามารถนำไปต่อยอดการใช้ชีวิต การบริหารทำให้เกิดความรู้ในการสอบเข้าโรงเรียนโดยมีการบริหารที่มาตรฐานในเรื่องพระพุทธศาสนามีความรู้ตอบสนองในการใช้ชีวิตมีแผนการสอนที่มีการวางแผนพัฒนาตามอายุของนักเรียนไปในแต่ละชั้นปี สอดคล้องกับ ดิน ปรัชญพฤทธ์(2539,หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ 7 ประการ คือ 1) การวางแผน หมายถึง การกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ 2) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป 3) การจัดคนเข้าทำงาน

หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหาร บุคคลดังกล่าว รวมถึงแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการ พัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป 4) การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการ วินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบรวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ 5) การ ประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการ ทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์ หลักขององค์กร 6) การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงาน ทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจน เป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย 7) การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงิน วางแผน หรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการเป็นรูปแบบโครงสร้างมีการกำหนดโครงสร้างการทำงานของคณะกรรมการ บริหารในการรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายและรับคำสั่งจากข้างบนคืออาจารย์ใหญ่โดยเป็นผู้กำหนดการบริหารจัดการ ที่มี การจัดระบบหรือมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า เป็นการสื่อสารจากผู้นำขององค์กรที่ถ่ายทอดข้อมูลต่างๆลงมายังหัวหน้างาน หรือ การที่หัวหน้างานถ่ายทอดข้อมูลต่างๆมายังคณะทำงานในระดับต่างๆในระดับต่างๆเพื่อให้การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การดำเนินการของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนามีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม มีการจัด กิจกรรมเพื่อช่วยให้มีสานสัมพันธ์การบริหารการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาและยังสามารถนำความรู้ความสามารถไปต่อ ยอดให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตเพราะมีการวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือ ปฏิบัติการ การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยมีความ สอดคล้องกับแนวคิดดิน ปรัชญาพุทธ(2539, หน้า 24)

ประเด็นที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร กรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาพบว่าปัญหาทางด้านพระอาจารย์สอนที่ทำได้น้อยลง ไม่มีพระอาจารย์สอน ที่สามารถสอนเด็กประถมได้ งบประมาณของรัฐบาลที่มีให้ต่อปีไม่เพียงพอต่อการดำเนินการของศูนย์ ดังนั้นวัดจึงต้องคอย สนับสนุนทุกๆเดือน สถานที่ที่ไม่เพียงพอต่อนักเรียนเพราะมีสถานที่จำกัดและยังมีการบูรณะที่ต้องดำเนินการอยู่ตลอด ตามที่ ทราบในปัจจุบันว่า ประชากรไทยโดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา แต่กลับตรงกันข้ามคนไทยเราโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น (12 - 18 ปีโดยประมาณ) ให้ความสนใจพระพุทธศานาน้อยลง ดังนั้นปัญหาอุปสรรคของศูนย์ฯคือแม้จะพยายามดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์อย่างดียิ่งก็ตามที่ แต่ยังขาดนักเรียนผู้ที่จะมาศึกษาเล่าเรียนอยู่มาก จากสังเกตการณ์ดูก็พบว่าจำนวนผู้มา สัมผัสเรียนลดลงๆทุกปีแม้จะมีการประชาสัมพันธ์การสมัครเรียนและสวัสดิการต่างๆล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน ข้อนี้จึงถือ เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุด หากจำนวนผู้มาสัมผัสเรียนลดลงไปจนถึงขั้นมีนักเรียนน้อยคนหรือไม่มีนักเรียนเลย ศูนย์ฯก็คง ดำเนินการกิจการต่อไปได้ลำบากครุมีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละวันมีการขาดช่วงกันเนื่องจากครูที่จะมาสอนมีจำนวนน้อย มากและการควบคุมเด็กในการเรียนให้มีสมาธิและไม่น่าเบื่อเป็นไปได้ยากในการจัดการหลักสูตรมีวิชาการมากการจัดการ ของครูผู้สอนบางท่านไม่มีความเข้าใจในตัวเด็กการวางหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการที่พระอาจารย์ผู้สอนมีความถนัดในการ

สอนทำให้ขาดความชัดเจนในการสอนสถานที่ในการมีจำนวนน้อยเกิดความแออัดมีความไม่น่าเรียนแผนการสอนที่พระอาจารย์ผู้สอนได้ทำมาบางสถานที่สอนเด็กไม่สามารถเปิดได้เนื่องจากอุปกรณ์ไม่เอื้ออำนวยทำสอดคล้อง วิโรจน์ สารรัตนะ (2551, หน้า 21) กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผน (Planing) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของ องค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2. การจัดองค์การ (Organizing) แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัด องค์การที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การ จึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ 3. การจูงใจ (Motivating) คือ การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้ หมายถึง การอำนวยการ (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading) 4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า พระอาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ บางครั้งอุปกรณ์ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และไม่สะดวกต่อการสอน จึงต้องมีการวางแผนแต่ละวิชาเพื่อดึงดูดนักเรียนให้มีความสนใจในการเรียน โดยมีการทำกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อไม่ให้น่าเบื่อจนเกินไป สอดคล้องเพราะ มีการวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สร้างแรงดึงดูดทำให้หันกลับมาสนใจในเรื่องนั้นๆ เพิ่มมากขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดวิโรจน์ สารรัตนะ (2551, หน้า 21) ดังนี้ 1. การวางแผนปัญหาทางด้านพระอาจารย์สอนที่หาได้น้อยลง ไม่มีพระอาจารย์สอนที่สามารถสอนเด็กประถมได้ งบประมาณของรัฐบาลที่มีให้ต่อปีไม่เพียงพอต่อการดำเนินการของศูนย์ ดังนั้นวัดจึงต้องคอยสนับสนุนทุกๆ เดือน สถานที่ที่ไม่เพียงพอต่อนักเรียนเพราะมีสถานที่จำกัดและยังมีการบูรณะที่ต้องดำเนินการอยู่ตลอดการวางแผนรายวิชาให้เกิดความน่าดึงดูด

ประเด็นที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการสอนกรณีเฉพาะวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานครพบว่า มีการจัดหลักสูตรที่ทันสมัยในปัจจุบันไม่เกิดความน่าเบื่อต่อผู้เรียนมีการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยให้มีคุณภาพการเพิ่มความรู้ในการสอนให้กับครูผู้สอน การจัดสรรงบประมาณให้เกิดคุณค่าและจัดสถานที่ให้เพียงพอในการสอนอย่างจริงเปลี่ยนแผนการสอนหลักสูตรในการสอนไม่ให้มีวิชาการมากเกินไปให้มีการทำกิจกรรมการประยุกต์ใช้คำสอนของพระพุทธศาสนาได้ถูกต้องร่วมสมัยให้มีการสอนแบบออนไลน์เด็กสามารถเปิดดูได้ตลอดเวลา หลักสูตร ควรมีหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรประจำของศูนย์เหมาะสมกับช่วงวัยมีกิจกรรมระหว่างพระอาจารย์กับนักเรียน มีการเล่านิทานสอนใจหรือชาดกเพื่อให้เป็นตัวอย่างกับนักเรียน สถานที่ ควรมีสถานที่รองรับที่เหมาะสมกับการสอน มีห้องเรียนที่เพียงพอ บุคลากร มีพระอาจารย์ที่มีความรู้ เหมาะแก่การสอนนักเรียนในแต่ละชั้น มีความสามารถในการสอนถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมและบูรณาการการสอนวิชาธรรมะให้ทันสมัยกับปัจจุบันต้องการปรับเปลี่ยนการสอนให้ทันสมัยและนักเรียนที่เข้ามาเรียนได้รับความรู้มีการเพิ่มทักษะศักยภาพของครูผู้สอนให้มีการรับมือการสอนแบบแนวโน้มในยุคสมัยที่มีออนไลน์ มีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมในการสอนและควรเพิ่มทักษะให้กับนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมีสถานที่เพียงพอมีการสอนที่สนุกสนานการเรียนการสอนมีควรมีการเล่นเกมส์ในห้องเรียนเพิ่มความเข้าใจและจดจำได้ง่ายการเรียนการสอนมีการร่วมกิจกรรมกันในห้องเพื่อความสนุกในการเรียนรู้เพิ่มสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2548 หน้า 146) กล่าวว่า 1. คุณค่าในด้านการประหยัด หมายถึง จะทำให้การใช้จ่ายเงินทุนเกิด

ประโยชน์สูงสุดได้กำไรหรือผลตอบแทนสูงสุด ประหยัดทั้ง คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และเวลา 2. คุณค่าในด้านประสิทธิผล การทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือที่คาดหวังไว้ เรียกว่า การจัดการงานนั้นมีประสิทธิผล (effectiveness) แต่ผลสำเร็จของงานดังกล่าวนี้ อาจไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพได้หากไม่ใช่หลักการเข้าช่วยในการจัดการ 3. คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานให้สำเร็จไปตามเป้าหมายที่วางไว้และให้ได้รับประโยชน์สูงสุด โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด นักวิชาการบางท่านให้ข้อคิดว่างานที่สำเร็จและถือว่ามีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในผลงานที่ออกมาของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย 4. คุณค่าในด้านความเป็นธรรม การจัดการงานหากปฏิบัติตามความพอใจของผู้จัดการโดยมิได้ยึดหลักเกณฑ์และทฤษฎีต่างๆ เป็นหลักย่อมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นโดยมิได้ตั้งใจ ทำให้ขวัญกำลังใจในการทำงานของคนในหน่วยงานไม่ดี ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติด้วย 5. คุณค่าในเกียรติยศ ชื่อเสียง แก่ผู้จัดการที่ดีมีประสิทธิภาพในทุกสาขางานและในทุกระดับย่อมจะเป็นผู้ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ตรงข้ามกับผู้จัดการที่บริหารงานตามใจตัวเองปราศจากหลักเกณฑ์ เล่นพวกเล่นพ้อง การศึกษาวิชาการบริหารจะช่วยให้มีความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งมองเห็นลู่ทางที่จะบริหารงานให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

สรุปได้ว่า มีการจัดหลักสูตรที่ทันสมัยสถานการณ์ในปัจจุบัน มีความสามารถในการสอนถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมและบูรณาการการสอนวิชาธรรมะให้ทันสมัยกับปัจจุบันต้องการปรับเปลี่ยนการสอนให้ทันสมัยและนักเรียนที่เข้ามาเรียนได้รับความรู้มีการเพิ่มทักษะศักยภาพของพระอาจารย์ผู้สอนให้มีการรับมือการสอนแบบแนวใหม่ในยุคสมัยที่มีออนไลน์ มีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมในการสอน สอดคล้องกับแนวสมคิด บางโม (2548 หน้า 146) กล่าวว่า

ข้อเสนอแนะ

การจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพจัดสรรบุคลากรมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนมีความรู้และทักษะในการควบคุมในตัวเด็กที่มีความแตกต่างในแต่ละวัยมีความเข้าใจในตัวเด็กหลักสูตรการเรียนการสอนมีการปรับเปลี่ยนให้เกิดการทันสมัยสถานที่ที่มีเพียงพอในการรับมือกับเด็กอุปกรณ์ที่ทันสมัยการบริหารงบประมาณให้เกิดคุณค่ามากที่สุด

อ้างอิง

- กิตติภัก สี่หาไชย และคณะ, (2563), ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- ชณันภัสร์ ปิยะภัทรวิรัตน์, (2565), ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- ณัฐรักษ์ พรมราช, (2564), ระบบและกลไกของการจัดการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้: การให้บริการสิ่งสนับสนุนการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ธีระรัตน์ คันธวิงศ์, (2560), การศึกษาการบริหารงานจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2
- ธงชัย ทองมา, (2554), การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินความเสี่ยงในการบริหารจัดการทรัพยากรทางกายภาพอาคารสำนักงาน, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นฤมล ศรีทองอ่อน, (2560), ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประภาศิริ สุรพันธ์, (2560), การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อมาตรฐานด้านการบริการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ภูมิภาคตะวันตก, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระราชปรีดีโมลี (ไพบุลย์ วิบุโล), (2554), การบริหารกิจการคณะสงฆ์ของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสุพรรณบุรี, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระวัชระ เทวสิรินาโค, (2563), รูปแบบการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พรศิริ สังข์ทอง, (2562), ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- พิมพ์พร จารุจิตร, (2559), ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- สร้อยญา มารศรี, (2565), การจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สุจินตนิท หนูชู, (2557), รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีประสิทธิผล, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- อดุลย์ กองสัมฤทธิ์, (2557), การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี